

Evaluatie

Wet ULB

Inhoudsopgave

Samenvatting

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

1.2 Opzet van de evaluatie

1.3 Moties en toezeggingen

2. Inkomenseffecten

2.1 Budgettaire effecten uniformering loonbegrip

2.2 Algemene inkomenseffecten

2.3 Inkomenseffecten specifieke groepen

3. Loonstrookjeseffect op basis van vergelijking loonstrookjes

4. Effecten op de loonkosten

4.1 Spreiding van de loonkosteneffecten

4.2 Loonkosteneffecten naar sector

Bijlage 1

Bijlage 2

Samenvatting

Met deze evaluatie wordt met name bezien of de inkomenseffecten zoals die zich nu manifesteren overeenstemmen met de inkomenseffecten van de Wet uniformering loonbegrip (hierna: Wet ULB) zoals die zijn gepresenteerd bij de behandeling van het wetsvoorstel Wet ULB en die later zijn bijgesteld bij brief van 20 juni 2012¹. In uw Kamer is immers het gevoel ontstaan dat de inkomensgevolgen veel ernstiger zijn dan destijds bij de behandeling van de Wet ULB is voorgesteld. Om die reden zal in deze evaluatie worden ingezoomd op de vergelijking van de feitelijke inkomenseffecten van de Wet ULB en de bij de behandeling gepresenteerde inkomensgevolgen.

Met deze evaluatie wordt voorts gevolg gegeven aan een tweetal moties en wordt een aantal toezeggingen gestand gedaan.

De evaluatie bestaat uit drie onderdelen, te weten de inkomenseffecten, loonkosteneffecten en de effecten op de vereenvoudiging.

De evaluatie van de inkomenseffecten is vormgegeven door enerzijds een nieuwe doorrekening van het CPB te vragen en anderzijds loonstroken over januari 2013 en januari 2011 te vergelijken. Hiermee is gekeken of de inkomenseffecten die tijdens de behandeling van het wetsvoorstel Wet ULB gepresenteerd zijn ook daadwerkelijk gerealiseerd zijn. Geconstateerd wordt dat de inkomenseffecten per saldo iets positiever zijn dan destijds gepresenteerd. Uit de effecten op de loonstroken die zeer uiteenlopend zijn en een negatiever beeld laten zien, blijkt dat het loonstrookje geïsoleerd bezien voor grote groepen niet representatief is voor het totale inkomenseffect. Er kan bijv. sprake zijn van meerdere inkomensbronnen (zoals bij gepensioneerden) waardoor de uiteindelijke belasting via de inkomstenbelasting fors afwijkt van de ingehouden loonbelasting. Dit wordt bevestigd door het beeld dat de totale effecten van de Wet ULB in lijn zijn met of zelfs iets positiever dan hetgeen ten tijde van de behandeling van het wetsvoorstel is gepresenteerd.

Ook de loonkosteneffecten van de Wet ULB zijn tegen het licht gehouden. Daarbij is met name gekeken naar een verdere uitsplitsing van de reeds bestaande gegevens die ook bij eerdere berekeningen al tot uitgangspunt zijn genomen. Hieruit blijkt dat het aantal ondernemingen waarbij de loonkosten aanzienlijk stijgen of dalen gering is. Daarnaast blijkt dat de hoogte van de gemiddelde loonkosten weliswaar van invloed is op de omvang van het loonkosteneffect, maar dat deze verschillen redelijk beperkt zijn. Een uitsplitsing naar sectoren laat zien dat de loonkosteneffecten per sector duidelijk verschillen.

Ter zake van de evaluatie van de vereenvoudiging en de daardoor te bereiken administratieve lastenverlichting heb ik reeds in antwoord op vragen uit het schriftelijk overleg van 7 maart 2013² aangegeven dat ik dit moment te vroeg acht om de vereenvoudiging te beoordelen en te

¹ Kamerstukken II 2012-2013, 32 131, nr. 27

² http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/04/26/beantwoording-kamervragen-vso-ulb.html?ns_campaign=kamerstukken-ministerie-van-financi%C3%ABn&ns_channel=att

evalueren. Ik heb daarom voorgesteld de bereikte vereenvoudiging en administratieve lastenverlichting na drie jaar (in het jaar 2016) te evalueren.

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

De Wet ULB regelt een uniform loonbegrip voor de loon- en premieheffingen. Deze vereenvoudiging was een lang gekoesterde en in uw Kamer breed gedragen wens. Het onderscheid tussen de loonbegrippen op het loonstrookje zorgde voor veel onduidelijkheden en een woud aan regelgeving. Een eenduidig loonbegrip leidt tot een flinke administratieve lastenverlichting en effent de weg voor verdere vereenvoudigingen. Daartoe is onder meer de inkomensafhankelijke bijdrage voor de Zorgverzekeringswet (verder: IAB Zvw) van werknemers met een belaste vergoeding daarvoor van de werkgever vervangen door een als werkgeversheffing door de werkgever verschuldigde IAB Zvw. Met de invoering van de Wet ULB wordt de IAB Zvw dus bij de werkgever geheven.

De Wet ULB is een technische en beleidsarme wet die **macro** budgettair en inkomensneutraal is vormgegeven. Daarbij is aangegeven dat het inkomenseffect voor het overgrote deel van de huishoudens zich bevindt in de bandbreedte van -1,5% en +1,5%.

In de afgelopen periode is het beeld ontstaan dat de inkomenseffecten anders uitpakten. Met name de inkomenseffecten die waarneembaar waren op de loonstrookjes van bepaalde groepen leken in 2013 ernstiger te zijn dan bij de behandeling van het wetsvoorstel in het parlement was voorgesteld. Ik heb daarom besloten de toch al voor dit jaar op grond van de motie Van Vliet/Neppéru³ en de motie Neppéru/Van Vliet⁴ gevraagde evaluatie van de Wet ULB te versnellen en deze al voor de zomer aan uw Kamer te sturen.

1.2 Opzet van de evaluatie

De evaluatie valt grosso modo - in lijn met de genoemde moties - in drie delen uiteen, te weten een beoordeling van de inkomenseffecten, van de loonkosteneffecten en van de vereenvoudiging.

Inkomenseffecten

Met deze evaluatie wordt bezien of de inkomenseffecten zoals die zich nu manifesteren overeenstemmen met de inkomenseffecten van de Wet ULB zoals die zijn gepresenteerd bij de behandeling van het wetsvoorstel Wet ULB en die later zijn bijgesteld bij brief van 20 juni 2012⁵. In deze evaluatie zal daarom worden ingezoomd op de vergelijking van de feitelijke inkomenseffecten van de Wet ULB en de bij de behandeling gepresenteerde inkomensgevolgen.

Opgemerkt wordt wel dat het koopkrachtbeeld voor het jaar 2014 in dit stadium nog niet beschikbaar is en pas in augustus naar buiten zal worden gebracht.

Om de inkomenseffecten zoals die zich op dit moment voordoen zo goed als mogelijk in beeld te brengen heb ik het CPB gevraagd een nieuwe doorrekening te maken van de inkomensgevolgen van de Wet ULB met de meest recente gegevens. Met die doorrekening van het CPB is te zien of de

³ Kamerstukken II 2010/2011, 32131, nr. 18

⁴ Kamerstukken II 2010/2011, 32131, nr. 23

⁵ Kamerstukken II 2012-2013, 32 131, nr. 27

bij de behandeling van het wetsvoorstel gepresenteerde effecten ook daadwerkelijk gerealiseerd zijn in 2013.

Daarnaast heb ik uw Kamer toegezegd actuele loongegevens 2013 in de evaluatie te betrekken. Met de vergelijking van de loonstrookjes van de maand januari van 2011 en 2013 kan het zogenoemde loonstrookjeseffect worden berekend. Daarbij is het niet mogelijk uit dat effect de effecten van de Wet ULB af te zonderen. Met de doorrekening door het CPB is in ieder geval het effect van de Wet ULB vast komen te staan. Het overige deel van het effect kan worden verklaard uit de gevolgen van meerdere inkomensbronnen, uit overige beleidsmatige fiscale aanpassingen, uit individuele wijzigingen zoals deeltijd, promotie en dergelijke en overige aanpassingen zoals pensioenkortingen. In hoofdstuk 3 treft u van die vergelijkingen de resultaten aan.

Loonkosteneffecten

Ook de loonkosteneffecten voor werkgevers worden in deze evaluatie tegen het licht gehouden. Daarbij is met name gekeken naar een verdere uitsplitsing van de reeds bestaande gegevens die ook bij eerdere berekeningen al tot uitgangspunt zijn genomen.

Hierbij moet worden opgemerkt dat het - in het kader van een evaluatie van effecten van de Wet ULB op de loonkosten - niet zinvol is de loonkosten voor het jaar 2013 te vergelijken met dezelfde gegevens voor een eerder jaar. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste zijn er zoveel mutaties in die gegevens ten opzichte van eerdere jaren dat daaruit niet meer het effect van de Wet ULB kan worden gefilterd. Ten tweede, voor het jaar 2013 hebben we slechts de gegevens over de eerste vier maanden van dit jaar. Die gegevens kunnen niet zomaar worden omgeslagen naar gegevens op jaarbasis.

Voorts is toegezegd om die effecten nader te specificeren naar bedrijfssector. Die specificatie is toegevoegd. Daarnaast is ook een verdeling van die effecten naar hoogte van de gemiddelde loonkosten per werknemer (laag, middel en hoog) opgenomen.

Vereenvoudiging

Ter zake van de evaluatie van de vereenvoudiging en de daardoor te bereiken administratieve lastenverlichting heb ik reeds in antwoord op vragen uit het schriftelijk overleg van 7 maart 2013⁶ aangegeven dat ik dit moment te vroeg acht om de vereenvoudiging te beoordelen en te evalueren. Immers, de Wet ULB is pas met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. Het volledige structurele effect van de bereikte vereenvoudiging en de daardoor te bereiken administratieve lastenverlichting is om die reden nog niet meetbaar. Ik heb daarom voorgesteld de bereikte vereenvoudiging en administratieve lastenverlichting na drie jaar (in het jaar 2016) te evalueren.

---

⁶ http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/04/26/beantwoording-kamervragen-vso-ulb.html?ns_campaign=kamerstukken-ministerie-van-financi%C3%ABn&ns_channel=att

1.3 Moties en toezeggingen

Bij de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer is een tweetal moties aanvaard waarin wordt gevraagd om een evaluatie. In de motie Van Vliet/Neppéus⁷ wordt gevraagd binnen een jaar na inwerkingtreding van de wet de inkomenseffecten van deze flankerende maatregelen voor werknemers te meten alsook de bereikte vereenvoudiging te evalueren. In de motie Neppéus/Van Vliet⁸ wordt gevraagd om na de inwerkingtreding van de Wet ULB de effecten met betrekking tot de ontwikkeling van de loonkosten voor bedrijven via onder meer loonstrookjes te meten. Verder heb ik in de afgelopen maanden in een aantal debatten, maar ook al eerder, nadere toezeggingen gedaan met betrekking tot met name een aantal specifieke groepen. Hieronder treft u een overzicht van toezeggingen die ik met deze evaluatie gestand doe. Het betreft de volgende toezeggingen:

1. Toegezegd de Wet ULB na invoering specifiek op loonkosten te evalueren en hierin tevens mee te nemen hoe de lastenneutraliteit zal uitwerken voor de verschillende categorieën (MKB, grootbedrijf, markt en overheid).
2. Toegezegd om de evaluatie van de inkomenseffecten voor werknemers eerder te doen dan de voorziene evaluatie in 2014.
3. Toegezegd in de evaluatie van de effecten, ook de effecten van de Wet ULB voor Wajongers op de zorgtoeslag en de koopkracht te laten zien.
4. Toegezegd om - na overleg met minister Asscher - terug te komen op de vraag of er overgangsrecht is te bedenken voor de groep die een WAO/WIA-uitkering ontvangt.
5. Toegezegd om in de evaluatie ook in te gaan op de vraag welke bedrijfssectoren profijt hebben gehad en zullen hebben van de Wet ULB.

Een reactie op de onder 4 genoemde toezegging is in Bijlage 1 opgenomen.

2. Inkomenseffecten

De Wet ULB bestaat uit een aantal onderdelen, waarvan de aanpassingen in de Zorgverzekeringswet bepalend zijn voor de inkomenseffecten. Daarnaast hebben de aanpassingen in de sfeer van het privégebruik auto binnen het premieloon werknemersverzekeringen inkomenseffecten voor enkele specifieke groepen uitkeringsgerechtigden.

---

⁷ Kamerstukken II 2010/2011, 32131, nr. 18

⁸ Kamerstukken II 2010/2011, 32131, nr. 23

De algemene inkomenseffecten zijn beschreven in de memorie van toelichting van de Wet ULB. Hierbij zijn de inkomenseffecten per inkomensniveau weergegeven. In de brief van 20 juni 2012⁹ zijn deze effecten geactualiseerd naar aanleiding van de budgettaire herijking die nodig was om het wetsvoorstel budgettair neutraal door te voeren. In de verdere parlementaire behandeling is ook inzicht gegeven in de effecten voor enkele specifieke groepen huishoudens. Dit is onder meer gebeurd aan de hand van zogenoemde voorbeeldhuishoudens. Ook is voor enkele groepen inzicht in de inkomenseffecten geboden aan de hand van een microsimulatiemodel op basis van een steekproef.

In het volgende worden allereerst de algemene inkomenseffecten besproken, waarbij wordt gekeken of de eerder gepresenteerde cijfers ook daadwerkelijk gerealiseerd zijn in het jaar 2013. Het CPB heeft op mijn verzoek een doorrekening gemaakt van de inkomenseffecten van de Wet ULB. Vervolgens wordt voor een aantal specifieke groepen aangegeven welke inkomenseffecten als gevolg van uniformering loonbegrip optreden, en in hoeverre deze effecten kunnen afwijken van het algemene beeld. Uit de doorrekening van het CPB blijkt dat de gerealiseerde effecten van de Wet ULB licht positief zijn ten opzichte van de in 2009 gepresenteerde, geraamde effecten.

Een belangrijk deel van de beleving van mensen vindt plaats via het loonstrookje. Een deel van de discussie begin dit jaar werd veroorzaakt omdat mensen er op basis van hun loonstrookje erop voor- of achteruit gingen. In het paragraaf 3 is op basis van een representatieve steekproef het loonstrookjeseffect berekend door de maanden januari 2011 en januari 2013 te vergelijken. De steekproef (van 260.000 loonstrookjes) is getrokken uit een basis gegevensset van 18 miljoen loonstrookjes.

Het is niet mogelijk om binnen dat loonstrookjeseffect te onderscheiden naar oorzaak van dat effect. Wel is het zo dat de effecten van de Wet ULB - zoals nu vastgesteld door de doorrekening van het CPB op basis van de daadwerkelijke maatvoering van de maatregelen opgenomen in de Wet ULB - onderdeel van het loonstrookjeseffect uitmaken. Het overig deel van het loonstrookjeseffect bestaat uit andere oorzaken.

2.1 Budgettaire effecten uniformering loonbegrip

De budgettaire effecten van de Wet ULB zijn door het CPB herberekend. Zij hebben gekeken naar de effecten in 2012 en de effecten in 2013. Zij geven hierbij aan dat per saldo de wet heeft gezorgd voor een beperkte lastenverlichting. Ook geven zij aan dat dit verschil is ontstaan doordat de inkomensafhankelijke bijdrage in 2013 na de budgettaire herijking in juni 2012 op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP) nog is gestegen. Hierdoor heeft het afschaffen van de (belaste) vergoeding door de werkgever een grotere belastingderving veroorzaakt dan bij de budgettaire herijking is berekend. Omdat het compenserende pakket niet is gewijzigd, heeft de wet per saldo voor een kleine lastenverlichting gezorgd. Dat heeft ook effect gehad op het EMU-saldo. Overigens zal deze belastingderving in latere jaren minder worden, omdat in 2014 de inkomensafhankelijke bijdrage lager zal worden vastgesteld. Dit wordt veroorzaakt doordat in de jaren 2012 en 2013 de

⁹ Kamerstukken II 2012-2013, 32 131, nr. 27

ontvangsten van de inkomensafhankelijke bijdrage hoger zijn geweest dan verwacht. Volgens het CPB zijn deze hogere ontvangsten toe te rekenen aan een combinatie van twee tegen elkaar in werkende maatregelen, namelijk het verhogen van het maximum en de tariefsverlaging in de IAB Zvw, die reeds met ingang van 1 januari 2012 zijn ingevoerd. Vanwege de lastendekkendheid van de ZVW worden deze meeropbrengsten in 2014 weer teruggegeven in de vorm van een verlaging van het tarief voor de IAB Zvw.

Kort samengevat betekent dit het volgende. De hogere IAB Zvw leidt tot belastingderving vanwege het afschaffen van de (belaste) vergoeding. Dus een permanent voordeel voor de werknemer als gevolg van de Wet ULB. De IAB Zvw voor de werkgever is – zo blijkt nu – te hoog vastgesteld en wordt daarom verlaagd in 2014, hetgeen een voordeel oplevert voor de werkgever.

2.2 Algemene inkomenseffecten

Tabel 1 laat de inkomenseffecten van de Wet ULB zien zoals berekend door het CPB. De tabel laat zien dat het mediane inkomenseffect voor inkomens tot 350% WML positief is geweest, en daarna afgerond nul is. Ook is te zien dat gepensioneerden er in 2013 op achteruit zijn gegaan, maar in 2012 een voordeel hebben gehad dat ongeveer even groot is geweest. Hierbij is het goed te benadrukken dat het gaat om gemiddelden, individuele situaties kunnen hiervan afwijken.

Tabel 1: inkomenseffecten wet ULB (berekening CPB ten behoeve van onderhavige evaluatie)

	2012	2013	totaal	
	mediaan mutatie nominaal besteedbaar inkomen in % (a)		omvang in % totaal (b)	
Inkomensniveau (c)				
< 175% WML	½	-¼	¼	41
175 - 350% WML	½	¾	¾	37
350-500% WML	-¼	¾	0	15
> 500% WML	-½	½	0	7
Inkomensbron (d)				
Werkenden	½	¾	½	58
Uitkeringsgerechtigden	½	0	½	8
Gepensioneerden	½	-½	0	34
Huishoudtype				
Tweeverdieners	¼	¾	¼	42
Alleenstaanden	¼	¼	¼	47
Alleenverdieners	½	0	¼	11
Gezinssamenstelling(e)				
Met kinderen	0	½	¼	25
Zonder kinderen	½	¾	¾	41
Alle huishoudens	½	¼	¼	100
(a) Statische koopkrachtmutaties exclusief incidentele inkomensmutaties.				
(b) Omvang in 2013				
(c) Bruto inkomen uit arbeid of uitkering op huishoudniveau; bruto minimumloon (WML) is in 2013 ongeveer 19.100 euro.				
(d) De indeling naar inkomensbron is op basis van de meest verdienende partner.				

Tabel 2 maakt een vergelijking tussen de inkomenseffecten voor verschillende groepen, zoals opgenomen in de nota naar aanleiding van het verslag¹⁰, en de berekening door het CPB. Uit deze vergelijking blijkt dat de inschatting van de mediane inkomenseffecten van de Wet ULB in lijn is met de inschatting ten tijde van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel en de latere bijstelling in de brief van 20 juni 2012¹¹.

Tabel 2: vergelijking inkomenseffecten in wetsvoorstel en in evaluatie

	Nnavv	Evaluatie CPB	Vershil
Werknemers	+ ½	+ ½	0
Uitkeringsgerechtigden	+ ¼	+ ½	+ ¼
Gepensioneerden	0	0	0
Tweeverdieners	+ ¼	+ ¼	0
Alleenstaanden	+ ¼	+ ¼	0
Alleenverdieners	0	+ ¼	+ ¼

¹⁰ Kamerstukken II 2009/2010, 32131, nr. 7

¹¹ Kamerstukken II 2012-2013, 32 131, nr. 27

Totaal	+1/4	+1/4	0
---------------	-------------	-------------	----------

Bron: SZW

Tabel 3 laat de spreiding in inkomenseffecten zien voor alle huishoudens op basis van inzichten ten tijde van de brief van 20 juni 2012¹². Deze tabel is ook gepresenteerd in de memorie van toelichting in 2009 naar de toenmalige inzichten. De tabel is geactualiseerd in tabel 4 naar aanleiding van de nieuwste budgettaire inzichten conform de inschattingen van het CPB.

Tabel 3: spreiding inkomenseffecten wet ULB (inschatting 2012)

	Minder dan -3%	-3 tot - 1½ %	-1½ tot - ½%	-½ tot ½%	½% tot 1½%	1½ tot 3%	Meer dan 3%	Totaal
Minimum	0%	2%	37%	38%	15%	6%	2%	100%
Minimum- modaal	1%	3%	25%	44%	21%	5%	1%	100%
1x-1,5x modaal	1%	7%	8%	24%	32%	27%	1%	100%
1,5x-2x modaal	4%	10%	11%	33%	37%	4%	0%	100%
2x-3x modaal	4%	14%	31%	20%	22%	9%	0%	100%
>3x modaal	7%	14%	40%	37%	3%	0%	0%	100%
Totaal (cijfers 2012)	3%	8%	22%	33%	24%	10%	1%	100%

¹² Kamerstukken II 2012-2013, 32 131, nr. 27

In tabel 4 is te zien dat de groep die er meer dan 1½ procent in koopkracht op achteruit zou gaan in 2012 groter is geworden dan in 2009 (van 6% naar 11%), maar dat nu blijkt dat de inkomenseffecten iets positiever uitpakken dan in 2012 werd gedacht (van 11% naar 8%) en die groep dus kleiner is geworden.

Dit geldt des te meer voor de groep die er meer dan 1 ½ % op vooruit is gegaan: deze is gegroeid van 6% in 2009 naar 11% in 2012, tot 18% nu. Dit laat zien dat de inkomenseffecten van de Wet ULB iets positiever uitvallen dan tot nu toe is gedacht. Dit is bijvoorbeeld het geval bij huishoudens met een minimuminkomen, daar is het deel huishoudens dat er meer dan -½ % op achteruit is gegaan, gedaald van 39% tot 10%. Dezelfde verbetering is ook zichtbaar bij huishoudens met een inkomen tussen 2-3x modaal (van 49% naar 30%) en met een inkomen groter dan 3xmodaal (van 61% naar 40%).

Tabel 4: spreiding inkomenseffecten uniformering loonbegrip (huidige inschatting)

	Minder dan -3%	-3 tot - 1½ %	-1½ tot - ½%	-½ tot ½%	½% tot 1½%	1½ tot 3%	Meer dan 3%	Omvang groep
Minimum	0%	1%	9%	64%	16%	9%	1%	7%
Minimum- modaal	1%	2%	22%	48%	18%	8%	1%	32%
1x-1,5x modaal	1%	5%	9%	24%	19%	40%	2%	22%
1,5x-2x modaal	4%	8%	8%	21%	49%	10%	0%	16%
2x-3x modaal	5%	10%	15%	31%	21%	18%	0%	15%
>3x modaal	7%	13%	20%	47%	12%	1%	0%	8%
Totaal (cijfers 2013)	2%	6%	15%	37%	23%	17%	1%	100%
Totaal (cijfers 2012)	3%	8%	22%	33%	24%	10%	1%	100%
Totaal (cijfers 2009)	1%	5%	18%	42%	28%	6%	0%	100%

Bron: SZW

2.3 Inkomenseffecten specifieke groepen

Het CPB laat in zijn berekeningen van inkomenseffecten geen effecten zien voor ondermeer DGA's en vroeggepensioneerden. Tabel 5 laat deze effecten zien op basis van een frequentietabel. Hierbij zijn de groepen 'afgepeld'; als IB-ondernemer is ieder huishouden geselecteerd met inkomsten uit zelfstandige onderneming. Als DGA is ieder huishouden met inkomsten uit DGA-schap, maar geen inkomsten als IB-ondernemer, geselecteerd. Op deze wijze zijn ook de effecten voor de overige groepen bepaald.

Tabel 5: Inkomenseffecten Wet Uniformering Loonbegrip, naar specifieke groepen (2013)

	<- 3%	-3 tot - 1½ %	-1½ tot -½%	-½ tot ½%	½% tot 1½%	1½ tot 3%	>3%	Mediaan	Omvang groep
IB-ondernemer	9%	18%	26%	26%	15%	6%	1%	-½%	8%
DGA's	65%	18%	9%	6%	2%	2%	2%	-4%	1%
Gepensioneerden 65-	12%	25%	15%	20%	15%	10%	0%	-¾%	6%
Gepensioneerden 65+	1%	9%	24%	48%	13%	5%	1%	0%	26%
Werknemers	0%	0%	9%	31%	33%	26%	1%	+½%	52%
Overige uitk.	1%	1%	7%	71%	9%	9%	2%	-¼%	7%
<i>Totaal</i>	<i>2%</i>	<i>6%</i>	<i>15%</i>	<i>37%</i>	<i>23%</i>	<i>17%</i>	<i>1%</i>	<i>+¼%</i>	<i>100%</i>

De tabel laat zien dat hoewel de inkomenseffecten als geheel niet vaak negatiever uitvallen dan -1 ½ procent, dat deze negatieve effecten zich bij enkele groepen vaker voordoen. Het gaat daarbij om IB-ondernemers, DGA's en gepensioneerden jonger dan 65 jaar.

Om meer inzicht te bieden in de effecten voor specifieke groepen is het zinvol om eerst nog eens beknopt uiteen te zetten welke element dat mede de kern vormt van de Wet ULB deze effecten veroorzaakt. In de Wet ULB wordt de belaste vergoeding voor de IAB Zvw afgeschaft. Hierdoor hadden - met name werknemers - een voordeel ter grootte van de belastingheffing over de IAB Zvw. Via het aanvullende pakket, dat is opgenomen in de Wet ULB, is dat voordeel voor werknemers teruggenomen. Dit is met name gedaan met een aantal generieke maatregelen (tarieven en schijfgrenzen). Dit leidde tot nadeel bij andere groepen dan werknemers. Om die reden zijn er in het aanvullend pakket waar mogelijk ook compenserende maatregelen opgenomen voor die groepen. De specifieke groepen zijn in drie categorieën te verdelen namelijk:

1. de categorie mensen die wel het voordeel hadden van het afschaffen van de belaste vergoeding maar ook de lastenverzwarende maatregelen uit het aanvullend pakket (bijvoorbeeld werknemers). In deze categorie vallen de werknemers. De inkomenseffecten voor deze groep zijn licht positief.
2. de categorie mensen die niet het voordeel hadden van het afschaffen van de belaste vergoeding voor de IAB Zvw maar wel de lastenverzwaringen hadden en daarvoor ook via het aanvullend pakket zijn gecompenseerd. In deze categorie vallen onder meer de gepensioneerden, de vroeggepensioneerden en de IB-ondernemers. In deze categorie zijn de inkomenseffecten licht negatief waarbij 85% van de gepensioneerden een effect heeft tussen -1,5% en +1,5%. 10% gaat er meer dan 1,5% op achteruit en 6% gaat er meer dan 1,5% op vooruit. De gepensioneerden zijn gecompenseerd via een verhoging van de ouderenkorting. De vroeggepensioneerden zijn gecompenseerd via de in de Wet ULB opgenomen tijdelijke heffingskorting. De IB-ondernemers zijn gecompenseerd via een verhoging met 2 procentpunt van de MKB-winstvrijstelling.

3. de categorie mensen die niet het voordeel hadden van het afschaffen van de belaste vergoeding voor de IAB Zvw maar wel de lastenverzwaringen hadden en daarvoor niet zijn gecompenseerd. In deze categorie vallen onder meer de DGA's en genieters van resultaat uit overige werkzaamheden. De inkomenseffecten vallen in vergelijking met eerder genoemde groepen negatiever uit.

Daarbij neemt de DGA een bijzondere positie in bij de heffing van de IAB Zvw. DGA's ontvangen loon in box 1 en betalen sinds 2008, anders dan werknemers, toch de lage bijdrage en is de BV niet verplicht een (belaste) vergoeding te geven. In 2006 en 2007 was de positie van de DGA nog gelijk aan die van de werknemer: zij moesten een hoge inkomensafhankelijke bijdrage betalen, die de BV moest vergoeden. Reeds vanaf 2008 hebben DGA's al een voordeel gehad ten opzichte van werknemers omdat zij niet meer de hoge IAB Zvw hoefden af te dragen. Concluderend is over de hele periode vanaf 2008 het inkomenseffect voor DGA's minder negatief dan blijkt uit tabel 5, aangezien de DGA's al sinds 2008 het voordeel van een lagere IAB ZVW en het vervallen van de verplichte (belaste) vergoeding genieten.

Bij de evaluatie is gebleken dat bij de eerdere berekening van de inkomenseffecten voor DGA's, zoals gepresenteerd in de nota naar aanleiding van het verslag die begin 2010 naar uw Kamer is gestuurd, abusievelijk geen rekening is gehouden met de sinds 2008 aangepaste positie van de DGA. Hierdoor is er in de berekening ten onrechte een voordeel verondersteld dat reeds eerder was genoten, waardoor de effecten voor DGA's in die tabel minder negatief leken.

Voor resultaatgenieters geldt dat in veel gevallen de effecten zullen meevallen, omdat veel belastingplichtigen resultaat uit overige werkzaamheden combineren met bijvoorbeeld werknemerschap.

Er bestaat ook een groep van ontvangers van een private uitkering (bijvoorbeeld arbeidsongeschikte ondernemers) die niet het voordeel maar wel de lastenverzwaringen hadden en hier niet voor zijn gecompenseerd. Hierbij zijn de effecten echter beperkter dan voor bijvoorbeeld DGA's, omdat een belangrijk deel van de lastenverzwaring zit in het beperken van de arbeidskorting (waar uitkeringsgerechtigden geen recht op hebben).

Militairen

Voor militairen geldt dat zij een bijzondere positie innemen. Zij vallen onder een eigen ziektekostenregeling van het Ministerie van Defensie, waardoor zij geen voor- of nadeel hebben van de wijzigingen in de inkomensafhankelijke bijdrage. Zij hebben echter wel nadeel van de hogere belastingtarieven in de eerste en tweede belastingschijf en van de beperking van de arbeidskorting. Per saldo gaan militairen er veelal op achteruit.

Wajongers

Tijdens de parlementaire behandeling heb ik toegezegd in de evaluatie verder in te gaan op de effecten voor Wajongers. Omdat veel Wajongers vanuit de Toeslagenwet een aanvulling tot het sociaal minimum krijgen, zijn de inkomenseffecten van de Wet ULB voor Wajongers nagenoeg identiek aan de effecten voor een alleenstaande in de bijstand. Tabel 6 laat de effecten van de Wet ULB voor een alleenstaande Wajonger zien.

Tabel 6: inkomenseffecten van de Wet ULB voor alleenstaande Wajongers

Wajong	Totaal	w.v. effect 2012	w.v. effect 2013
Alleenstaande	- ¾	+½	-1 ¼

3. Loonstrookjeseffect op basis van vergelijking loonstrookjes

Een groot deel van de discussie begin 2013 werd veroorzaakt doordat mensen er op basis van hun loonstrookje op voor- of achteruit leken te gaan. Met name bij gepensioneerden leek het netto pensioen veel (ca 5%) lager uit te vallen dan in 2012. Omdat de Wet ULB in 2013 inging, werd vooral gekeken naar dit wetsvoorstel als oorzaak van deze effecten. Om te kijken hoe groot de verschuivingen in het loonstrookje waren, is op basis van de loonaangiften in de polisadministratie gekeken naar de ontwikkeling van het netto inkomen. Uit de polisadministratie zijn loongegevens van januari 2011 en januari 2013 opgevraagd voor een representatieve steekproef van de Nederlandse bevolking. Een steekproef over een langere periode dan een maand zou weinig toevoegen. Vervolgens zijn de individuele netto lonen/uitkeringen met elkaar vergeleken. Dit is gedaan voor 65-plussers en werknemers. Voor de overige groepen (bijvoorbeeld zelfstandigen) zijn geen loonstrookjes beschikbaar of zijn de omstandigheden van jaar op jaar waarschijnlijk zo verschillend dat vergelijking tussen de lonen/uitkeringen van opeenvolgende jaren niet zinvol is (DGA's, Vut/prepensioen, overige uitkeringsgerechtigden). Bij de onderzochte groepen is zoveel mogelijk geprobeerd een subgroep te selecteren met zo weinig mogelijk veranderingen, andere dan die het gevolg zijn van de Wet ULB. Hierbij zijn de loonstrookjes van meerdere inkomstenbronnen bij elkaar genomen. Bij gepensioneerden betekent dit dat het loonstrookje van AOW-pensioen en aanvullend pensioen bij elkaar zijn genomen.

Op basis van het loonstrookjeseffect (berekend aan de hand van gegevens 2011 en 2013) kunnen geen uitspraken worden gedaan over het inkomenseffect van de Wet ULB. In het loonstrookjeseffect is in ieder geval het effect van de Wet ULB, zoals door het CPB vastgesteld, opgenomen. Daarnaast zijn meer factoren relevant. In het loonstrookjeseffect zit namelijk ook verwerkt:

- de ontwikkeling van het netto loon of pensioen,
- alle fiscale wijzigingen in de sfeer van de loonheffing (tarieven, bepaalde heffingskortingen)
- de effecten van individuele wijzigingen: promotie of demotie, loonstijging, deeltijd, bij sommige gepensioneerden een pensioenverlaging, bij andere gepensioneerden een indexatie van het pensioen, etc.

Daarentegen zijn niet in het loonstrookje verwerkt:

- het feit dat bij personen met meerdere inkomstenbronnen (bijvoorbeeld AOW en aanvullend pensioen) het kan gebeuren dat er gedurende het jaar te weinig loonbelasting wordt ingehouden, waardoor er in de inkomstenbelasting moet worden bijbetaald dan wel dat de teruggave lager wordt. Die bijbetaling wordt door een aanpassing van tarieven lager. In de CPB doorrekening wordt wel rekening gehouden met die lagere bijbetaling.
- de effecten van aanpassingen in de sfeer van toeslagen en
- de effecten van aanpassingen in de sfeer van de inkomstenbelasting

Deze effecten zijn niet onderling te onderscheiden.

Het loonstrookjeseffect is door de hierboven genoemde oorzaken negatiever dan het uiteindelijke inkomensbeeld voor het jaar 2013, maar dat is evenwel niet veroorzaakt door de Wet ULB. Dat lagere nettoloon is ook de reden dat diverse groepen zich hebben gemeld met het feit dat het nettoloon op het loonstrookje tegen viel.

Gepensioneerden ouder dan 65 jaar

Binnen de steekproef is geselecteerd op degenen:

- die op 1 januari 2011 minimaal 65 jaar oud waren
- die in de genoemde perioden uitkeringen van dezelfde uitkeringsinstanties ontvingen
- waarvan de burgerlijke staat (gehuwd/niet gehuwd) niet gewijzigd is, en

Tabel 7 geeft een overzicht van de ontwikkeling van het loonstrookje tussen 2011 en 2013 van gepensioneerden ouder dan 65 jaar.

Tabel 7   Netto loon januari 2013 versus januari 2011 naar inkomensniveau

	<- 3%	-3 tot - 1,5%	-1,5 tot -0,5%	-0,5 tot 0,5%	0,5 tot 1,5%	1,5 tot 3%	>3%	totaal
minimum	6%	3%	12%	13%	53%	10%	2%	100%
minimum-modaal	17%	38%	17%	16%	3%	1%	8%	100%
1 - 1,5x modaal	25%	48%	12%	4%	2%	2%	8%	100%
1,5 - 2x modaal	23%	29%	25%	7%	8%	3%	6%	100%
> 2x modaal	21%	17%	38%	8%	4%	6%	6%	100%
Totaal	10%	14%	14%	13%	37%	7%	4%	100%

Uit deze tabel blijkt dat bij ongeveer tweederde van de gepensioneerden het loonstrookje (AOW en aanvullend pensioen) ongeveer gelijk is gebleven: tussen $-1 \frac{1}{2}\%$ en $+1 \frac{1}{2}\%$. Rekening houdend met alle jaarlijkse wijzigingen in belastingen, met de slechte financiële positie van pensioenfondsen en met de stijgende zorgpremies zijn dit effecten die goed verklaard kunnen worden. Het totale loonstrookje van ouderen (AOW en aanvullend pensioen), verschilt weinig van het loonstrookje in 2011. Tabel 7 laat goed de oorzaak zien van de onrust onder een deel van de gepensioneerden. Het netto loon op het loonstrookje van ongeveer 10% van de gepensioneerden is er meer dan 3% op achteruit gegaan. Het gaat daarbij evenwel relatief vaak om ouderen met een bovenmodaal

inkomen. Tegelijkertijd laat tabel 5 (op basis van de CPB-doorrekening) zien dat de totale inkomenseffecten van de Wet ULB voor ouderen veel gematigder uitvallen, 1% van de gepensioneerden gaat er meer dan 3% in inkomen op achteruit. Hierbij speelt het effect mee, zoals ook eerder aangegeven¹³, dat het lagere loonstrookje bij gepensioneerden met een groter aanvullend pensioen in belangrijke mate wordt gecorrigeerd met een lagere bijbetaling in de inkomstenbelasting. Die lagere bijbetaling zit niet in het loonstrookje omdat daarin niet de inkomstenbelasting is opgenomen en ook niet in de vergelijking van het loonstrookje van januari 2011 en januari 2013. Die lagere bijbetaling is wel meegenomen in de cijfers van het CPB en materialiseert zich pas bij de aanslag inkomstenbelasting over het jaar 2013 in het jaar 2014.

Werknemers

Bij werknemers spelen de individuele omstandigheden een veel grotere rol dan in het geval van gepensioneerden. Het bruto loon kan stijgen als gevolg van een extra beloning of een andere, beter betaalde of minder betaalde functie. Daarnaast kan een werknemer meer of minder zijn gaan werken, kan er sprake zijn van ouderschapsverlof, etc.. Om zoveel mogelijk individuele wijzigingen uit te sluiten is de groep beperkt tot degenen

- die op 1 januari minimaal 25 en maximaal 60 jaar waren.
- die op in januari 2011, januari 2012 en januari 2013 slechts één werkgever hadden, en wel dezelfde.
- met loon uit tegenwoordige dienstbetrekking.

Het is daarbij niet mogelijk de groep te beperken op basis van een incidenteel hoger loon of een hoger loon als gevolg van pro- of demotie of een aangepaste deeltijdfactor. De gevolgen van die aanpassingen in de hoogte van het loon spelen dus nog een rol in de hier gepresenteerde inkomenseffecten.

Met dat voorbehoud geeft tabel 8 een overzicht van de ontwikkeling van het loonstrookje van werknemers tussen 2011 en 2013. Uit dit overzicht blijkt dat de loonstrookjes een zeer grote spreiding kennen, maar over het algemeen positief zijn (mediane effect is 4,3%). Een vergelijking met tabel 5 laat zien dat deze spreiding niet toe te schrijven is aan de wet ULB. Het ligt meer voor de hand dat de invloed van de individuele wijzigingen veel groter zijn dan de wijzigingen als gevolg van de wet ULB. Het gaat dan onder meer om individuele loonstijgingen. De ontwikkeling van het loonstrookje zegt hier nog veel minder over de effecten van de wet dan bij gepensioneerden. De dynamiek bij werknemers is namelijk veel groter, zo is ook te zien in tabel 8. De relatief grote groepen werknemers die erop voor- en achteruit gaan (resp. 23 en 57%) kunnen verklaard worden uit bijvoorbeeld deeltijdwerk en variabele beloningen. Om die reden is hier geen tabel naar inkomensniveau opgenomen.

Tabel 8   Netto loon januari 2013 versus januari 2011

	<-3%	-3% tot -1,5%	-1,5% tot -0,5%	-0,5% tot 0,5%	0,5% tot 1,5%	1,5% tot 3%	>3%	totaal	mediaan
werknemers	23%	2%	2%	3%	4%	8%	57%	100%	4,3%

¹³ Kamerstukken II 2012-2013, 32 131, nr. 27

4. Effecten op de loonkosten

In de brief van 20 juni 2012¹⁴ is ingegaan op de effecten van de wijzigingen in de premie voor het Algemene werkloosheidsfonds (verder: AWF) en in de IAB Zvw op de loonkosten van de werkgevers. Deze berekeningen waren gebaseerd op gegevens van de loonaangiften 2011. Voor een zinvolle evaluatie van de effecten op de loonkosten zou de meest zuivere vergelijking zijn om de loonkostengegevens voor het jaar 2013 op jaarbasis te vergelijken met die gegevens van 2011. Deze vergelijking is echter nog niet mogelijk, omdat op dit moment slechts de gegevens van de eerste drie maanden van 2013 beschikbaar zijn. Opschalen van de gegevens van drie maanden naar een heel jaar zou een vertekend beeld geven, aangezien een substantieel deel van de kosten (zoals bijvoorbeeld vakantiegeld) niet evenredig gespreid over het jaar worden gemaakt.

Maar zelfs als loonkostengegevens van 2013 beschikbaar zouden zijn voor vergelijking met die van 2011, dan speelt het probleem dat er per individuele werkgever veel mutaties zijn ten opzichte van het jaar 2011. Het bestand aan werknemers van een inhoudingsplichtige kan grote veranderingen hebben ondergaan bijvoorbeeld als gevolg van een reorganisatie. Daarnaast zullen er nieuwe inhoudingsplichtigen zijn bijgekomen of failliet zijn gegaan.

Omdat de invoering van de Wet ULB is gesplitst heeft het ook geen zin om de gegevens voor het jaar 2012 te vergelijken met de loonaangifte voor het jaar 2011. Immers, in die vergelijking zijn niet alle gevolgen van de Wet ULB opgenomen. Op dit moment is derhalve alleen een ex ante simulatie van de gevolgen voor de loonkosten van de Wet ULB mogelijk, waarbij evenals bij eerdere berekeningen, gebruik wordt gemaakt van de loonaangiftegegevens van 2011.

De wijzigingen op het gebied van de Zvw (de verhoging van de maximum bijdrage en de verlaging van de IAB Zvw) hebben al in 2012 hebben plaatsgevonden. De wijzigingen in de AWF-premie (aanschaffing van de franchise) zijn pas per 1 januari 2013 ingegaan. Ondernemingen zijn het afgelopen jaar dus slechts geconfronteerd met een deel van de maatregelen en dus ook slechts met een deel van de effecten.

Macro gezien zijn zowel de wijzigingen bij het AWF als bij de Zvw budgettair neutraal, maar per onderneming kunnen er aanzienlijke verschillen zijn.

In de tabel die in de brief van 18 september 2012¹⁵ was opgenomen was al een onderscheid gemaakt naar hoogte van de loonkosten (zie tabel 9 en 10). Voor deze evaluatie is verder gekeken naar de spreiding (bij hoeveel ondernemingen is het effect meer dan een bepaald percentage), en is een onderscheid gemaakt naar de hoogte van de gemiddelde loonkosten per werknemer en naar sector. Bij al deze berekeningen is uitgegaan van dezelfde gegevens als vorig jaar.

Voor een onderscheid naar de hoogte van de gemiddelde loonkosten per werknemer zijn de ondernemingen verdeeld in drie vrijwel even grote groepen. Hierbij is, zoals gezegd, uitgegaan van de gemiddelde loonkosten per werknemer, en niet van de gemiddelde loonhoogte. Naast een laag loonniveau zijn ook relatief veel deeltijdwerkers en een grote doorstroming van werknemers oorzaken voor laag gemiddelde loonkosten. Deze benadering geeft het beste beeld van de effecten. Verder heb ik in uw Kamer toegezegd ook loonkosten per bedrijfssector te zullen geven. Ook die gegevens zijn nu opgenomen.

---

¹⁴ Kamerstukken II 2012-2013, 32 131, nr. 27

¹⁵ Kamerstukken II, 2012/13, 33400 IX, nr. 4

4.1 Spreiding van de loonkosteneffecten

De hieronder opgenomen tabellen (9 en 10) geven het aantal ondernemingen naar hoogte van de loonkosten en naar hoogte van het procentuele effect van de wijzigingen voor de markt- en overheidssector. Het effect van de AWF-wijzigingen en de Zvw-wijzigingen is samengenomen.

In de bijlage is een nadere uitsplitsing opgenomen voor de markt- en overheidssector naar gemiddelde loonkosten per werknemer (laag, midden en hoog). Alle ondernemingen profiteren van de verlaging in 2013 van het premiepercentage AWF en van de verlaging in 2012 van de IAB Zvw. Daarnaast zien met name ondernemingen met veel lage lonen hun loonkosten stijgen als gevolg van de afschaffing van de franchise in de AWF. Ondernemingen met relatief hoge lonen ondervinden vooral negatieve gevolgen door de verhoging van de maximum bijdrage Zvw.

Tabel 9 Aantal ondernemingen in de markt naar hoogte van de loonkosten

Markt					
loonkosten	aantal bedrijven	loonkosten in mln	effect franchise in % van loonkosten	effect aanpassing zvw in % van loonkosten	totaal effect in % van loonkosten
0 - 0,25 mln	277.550	19.576	0,29%	-0,56%	-0,26%
0,25 - 0,5 mln	39.070	13.780	0,05%	-0,24%	-0,20%
0,5 - 1 mln	24.519	17.142	-0,04%	-0,09%	-0,13%
1 - 2 mln	13.665	19.002	-0,12%	0,02%	-0,10%
2 - 5 mln	8.502	26.101	-0,14%	0,06%	-0,08%
5 - 10 mln	2.761	19.293	-0,15%	0,11%	-0,05%
> 10 mln	2.586	105.003	-0,09%	0,13%	0,03%
Totaal	368.653	219.897	-0,06%	0,01%	-0,05%

Tabel 10 Aantal overheidsbedrijven naar hoogte van de loonkosten

Overheid					
loonkosten	aantal bedrijven	loonkosten in mln	effect franchise in % van loonkosten	effect aanpassing zvw in % van loonkosten	totaal effect in % van loonkosten
0 - 0,25 mln	193	25	0,00%	-0,14%	-0,14%
0,25 - 0,5 mln	213	78	0,00%	-0,24%	-0,24%
0,5 - 1 mln	355	262	0,00%	-0,22%	-0,22%
1 - 2 mln	311	455	0,00%	-0,08%	-0,08%
2 - 5 mln	557	1.907	0,00%	0,02%	0,02%
5 - 10 mln	547	3.936	0,00%	0,03%	0,03%
> 10 mln	828	59.969	0,21%	-0,03%	0,17%
totaal	3.004	66.632	0,19%	-0,03%	0,16%

Markt, lage gemiddelde loonkosten per werknemer (Bijlage 2, tabel 1a en 1b)

Het betreft hier hoofdzakelijk ondernemingen met loonkosten minder dan € 250.000 (115.000 van de 124.000 ondernemingen) Bij tweederde van deze groep (dat zijn ca. 76.000 ondernemingen) is het totale effect niet meer dan 1% van de loonkosten, maximaal € 2.500 (loonkosten per jaar). Bij zo'n 3.100 ondernemingen bedraagt het effect meer dan 5% (positief en negatief). Gemiddeld is er een toename van 0,3% van de loonkosten. Ook bij de ruim 9.000 ondernemingen met meer dan €

250.000 aan loonkosten en met een laag gemiddeld loon per werknemer stijgen de loonkosten, maar is de spreiding veel minder. Slechts bij 213 van deze ondernemingen is het effect (positief (38 ondernemingen) en negatief (175 ondernemingen)) meer dan 2%.

Markt, midden gemiddelde loonkosten per werknemer (Bijlage 2, tabel 2a en 2b)

Ook bij deze ondernemingen zijn de totale loonkosten veelal minder dan € 250.000 (99.000 van de 122.000 ondernemingen). De effecten concentreren zich hier veel meer rond het gemiddelde effect van -0,37% dan bij de ondernemingen met een lage gemiddelde loonkosten: bij 85,9% van deze ondernemingen is het effect (positief of negatief) minder dan 1%. Slechts 413 ondernemingen kennen een effect van meer dan 5%, waarvan 139 een loonkostenstijging en de overige een loonkostendaling.

Markt, hoge gemiddelde loonkosten per werknemer (Bijlage 2, tabel 3a en 3b)

In vergelijking met ondernemingen met lagere gemiddelde loonkosten zijn de effecten veel minder gespreid. Dit geldt zowel voor ondernemingen met loonkosten tot € 250.000, als voor ondernemingen met hogere loonkosten. Bij slechts 104 ondernemingen is het absolute effect meer dan 5% (positief en negatief) van de loonkosten. Met de toename van loonkosten stijgt het effect: van gemiddeld een 0,5% daling bij ondernemingen met loonkosten tot € 250.000 tot een stijging van de loonkosten met 0,03% bij loonkosten boven € 10 mln.

Overheid

Uit eerdere analyses was al gebleken dat de loonkosten verschuiven van markt naar overheid. Met name de overheidsbedrijven met meer dan € 10 mln aan loonkosten worden geconfronteerd met een loonkostenstijging van gemiddeld 0,17%. Eén van de oorzaken is dat de overheidsbedrijven te maken hebben met een relatief hoge gemiddelde loonkosten per werknemer: bij de eerder toegelichte indeling naar hoge, midden en lage gemiddelde loonkosten valt tweederde van de overheidsbedrijven onder de categorie 'hoge gemiddelde loonkosten', tegenover slechts eenderde van de marktbedrijven.

De spreiding van de effecten is bij de overheidsbedrijven beperkt: bij meer dan 80% van de 3.004 ondernemingen stijgen of dalen de loonkosten met niet meer dan 0,5% en bij slechts 7 ondernemingen stijgen de loonkosten meer dan 2%.

4.2 Loonkosteneffecten naar sector

Tijdens het notaoverleg van 27 mei 2013 heb ik toegezegd om te kijken naar de effecten op de loonkosten per sector. Tabel 11 geeft de procentuele effecten op de loonkosten per sector, gesplitst naar het effect van de wijzigingen bij de Zvw en naar het effect van het vervallen van de franchise bij de AWf-premie.

Tabel 11 Effecten op de loonkosten per sector markt

Markt					
Sector	aantal bedrijven	loonkosten in mln	effect franchise in % van loonkosten	effect aanpassing zvw in % van loonkosten	totaal effect in % van loonkosten
land-, bos- en tuinbouw,visserij	16.051	2.526	0,21%	-0,45%	-0,24%
Delfstoffenwinning	245	1.584	-0,33%	0,50%	0,17%
Industrie	25.759	27.908	-0,29%	0,21%	-0,08%
Nutsbedrijven	183	382	-0,36%	0,62%	0,26%
Bouwnijverheid	27.182	12.220	-0,30%	0,00%	-0,30%
Handel	88.603	33.000	0,05%	-0,05%	0,00%
Horeca	31.174	4.398	0,64%	-0,33%	0,31%
Reparatiebedrijven	6.431	1.319	0,00%	-0,39%	-0,39%
transport,opslag- en communicatie	14.581	14.775	-0,23%	0,10%	-0,13%
zakelijke dienstverlening	86.225	77.844	-0,16%	0,15%	-0,02%
overige dienstverlening	69.973	43.815	0,24%	-0,31%	-0,07%

Markt

Ter zake van het totale effect bij de marktondernemingen (tabel 11, laatste kolom) valt op dat er een aanzienlijke spreiding is, uiteenlopend van een afname van de loonkosten met gemiddeld 0,39% bij reparatiebedrijven tot een toename van 0,31% bij de horeca. De horeca heeft vooral nadeel van het vervallen van de franchise, terwijl dit slechts deels in 2013 gecompenseerd wordt door de wijzigingen in de Zvw.

Bij de vier grootste sectoren, zakelijke dienstverlening (-0,02%) , overige dienstverlening (-0,07%), handel (0,00%) en industrie (-0,08%), zijn de macro-effecten beperkt. De bouwnijverheid en de land-, bos- en tuinbouw profiteren van de wijzigingen, terwijl de horeca, de delfstoffenwinning en de nutsbedrijven te maken hebben met een loonkostenstijging.

Tabel 12 Effecten op loonkosten per sector overheid

Overheid					
sector	aantal bedrijven	loonkosten in mln	effect franchise in % van loonkosten	effect aanpassing zvw in % van loonkosten	totaal effect in % van loonkosten
land-, bos- en tuinbouw,visserij	4	96	0,00%	0,43%	0,43%
industrie	59	145	0,00%	0,39%	0,39%
nutsbedrijven	39	1.135	0,00%	0,70%	0,70%
bouwnijverheid	7	698	0,00%	0,24%	0,24%
handel	5	36	0,00%	-1,52%	-1,52%
horeca	6	198	0,00%	0,48%	0,48%
reparatiebedrijven	1	38	0,00%	0,72%	0,72%
transport,opslag- en communicatie	24	681	0,00%	0,33%	0,33%
zakelijke dienstverlening	79	768	0,00%	0,35%	0,35%
overige dienstverlening	2.780	62.836	0,20%	-0,06%	0,14%

Overheid

De overheidsbedrijven vallen voor meer dan 90% onder overige dienstverlening. In deze sector is de gemiddelde loonkostenstijging 0,14%. Dit is zeer bepalend voor het effect bij de overheid als geheel. Bij de overige sectoren gaat het in alle gevallen om een gering aantal ondernemingen, waarbij individuele uitschieters het gemiddelde effect erg kunnen beïnvloeden.

Bijlage 1 Effecten veranderingen privégebruik auto voor uitkeringsgerechtigden

Op grond van de Wet ULB is met ingang van 1 januari 2013 het privégebruik van de auto van de zaak (bijtelling) niet alleen loon voor de loonheffing, maar ook loon voor de werknemersverzekeringen. De bijtelling is onderdeel van het loon. Het aandeel van de auto van de zaak in het loon wordt bepaald door de cataloguswaarde van de auto, het tarief van de bijtelling en de eigen bijdrage van de werknemer. De basisgedachte is dat de verschillende loonbegrippen gelijkgetrokken zijn: fiscaal loon is gelijk aan premieloon is gelijk aan uitkeringsloon. Het bedrag van de bijtelling van de auto van de zaak is onderdeel van het bedrag van het loon dat de werkgever opgeeft in de loonaangifte aan de Belastingdienst en niet afzonderlijk zichtbaar in dat loonbedrag.

Er worden met ingang van 2013 premies werknemersverzekeringen over de bijtelling van de auto van de zaak geheven, net als over het andere loon. Bij de werknemersverzekeringen telt de bijtelling met ingang van 2013 mee in het maatmanloon en in dagloon. Bij de werknemersverzekeringen en AOW-partnertoeslag en Anw-uitkering telt de bijtelling met ingang van 2013 mee in de inkomsten uit arbeid naast de uitkering.

In het maatmanloon telt de bijtelling mee bij arbeidsongeschiktheid die intreedt na aanvang 2013, dus bij uitkeringen op grond van de Wet WIA die ingaan vanaf 2015. De maatman wordt hoger met daardoor meer kans op een grotere mate van arbeidsongeschiktheid en hogere uitkering.

In het dagloon voor de uitkeringen werknemersverzekeringen telt de bijtelling mee voor zover de referentieperiode ligt na 1 januari 2013. Effectief dus meestal pas volledig bij uitkering van ziekgeld en werkloosheidsuitkering die ingaan in 2014 en bij uitkering op grond van de Wet WIA die ingaat vanaf 2016. Het dagloon wordt hoger, wat leidt tot een hogere uitkering (tenzij het loon al boven het maximumdagloon ligt).

In de verrekening van inkomsten uit arbeid naast een recht op uitkering telt de bijtelling mee, indien de uitkeringsgerechtigde in of na 2013 werkt en een auto van de zaak heeft. Bij een uitkering op grond van de Wet WIA voldoet de uitkeringsgerechtigde daardoor eerder aan de inkomenseis voor een loonaanvullingsuitkering in plaats van een vervolguitkering; de uitkering kan hoger worden. Bij een loongerelateerde uitkering op grond van de Wet WIA of uitkering op grond van de WAO, Ziektewet of werkloosheidsuitkering (indien inkomstenkorting van toepassing is) en AOW-partnertoeslag en Anw-uitkering kan een hoger inkomen worden verrekend met de uitkering: er wordt minder uitkering uitbetaald.

De hoogte van de AOW-partnertoeslag en de Anw-uitkering is onafhankelijk van het inkomen en al dan niet privégebruik van een auto van de zaak voorafgaande aan het recht. Inkomsten uit arbeid tijdens de uitkering en met ingang van 2013 daarin ook de auto van de zaak hebben wel invloed op het bedrag dat wordt uitbetaald.

UWV heeft 450 uitkeringsgerechtigden (410 arbeidsongeschiktheidsuitkering en 40 werkloosheidsuitkering) met in december 2012 en in januari 2013 een uitkering en privégebruik

van een auto van de zaak en een hoger loon in januari 2013 dan in december 2012 (gegevens polisadministratie, gecorrigeerd voor dertiende maand of eindejaarsuitkering). Niet bekend is of deze personen ook privégebruik van een auto van de zaak hadden voorafgaande aan uitkering en of er andere oorzaken zijn voor verschil in inkomen, zoals loonsverhoging en toename van omvang van de arbeid. Met de bijtelling wordt rekening gehouden bij het toetsen aan de inkomenseis voor de loonaanvullingsuitkering en bij korting van de inkomsten op de uitkering. Het financiële effect per uitkeringsgerechtigde is niet bekend.

UWV heeft de personen die in 2012 naast hun uitkering loon genoten en privégebruik van een auto hadden, geïnformeerd over de verrekening met de uitkering met ingang van 2013. Daarnaast heeft UWV op 16 oktober 2012 uitkeringsgerechtigden geïnformeerd in zijn magazine, UWV Perspectief, en op zijn website met een themadossier en een nieuwsbericht over de gevolgen van de Wet ULB voor een uitkering. De pagina's zijn vooral in de eerste twee weken veel bekeken (tussen 800 en 200 keer per week) en vervolgens weer in januari en begin februari 2013 (tussen 200 en 700 keer per week). Er zijn negen bezwaarzaken over gestart.

De SVB heeft 180 uitkeringsgerechtigden die in december 2012 en januari 2013 naast hun recht op AOW-partnertoeslag of Anw-uitkering loon uit arbeid hadden en privégebruik van een auto van de zaak en in januari 2013 een hoger loon dan in december 2012 (gegevens polisadministratie). Niet bekend is ook of er andere oorzaken zijn voor verschil in inkomen zoals loonsverhoging en toename van omvang van de arbeid. Gemiddeld was de AOW-partnertoeslag € 10 lager en de Anw-uitkering € 20 lager. Bij de 40 personen met meer dan € 1 verschil was het verschil bij de AOW-partnertoeslag € 200, en bij Anw-nabestaandenuitkering was dit € 310. De SVB heeft de betrokkenen met een Anw-uitkering of AOW-partnertoeslag vooraf geïnformeerd.

De wijzigingen van de Wet ULB hebben directe werking en er is ook geen eerbiedigende werking voorgesteld met betrekking tot de verrekening van inkomsten. Eerbiedigende werking waarin tijdelijk een uitzondering zou worden gemaakt op de algemene regels over verrekening van inkomsten zou handmatig moeten worden uitgevoerd. De werkgever geeft het genoten loon, inclusief de bijtelling van de auto, als één bedrag als loon in de loonaangifte op aan de Belastingdienst. De bedragen die betrekking hebben op de bijtelling moeten daarom worden afgeleid uit andere gegevens in de polisadministratie of worden uitgevraagd bij de uitkeringsgerechtigde of de werkgever, in afwijking van de normale systematiek. Ook de zouden betrokkenen apart moeten worden geregistreerd en zouden hun uitkeringen voor de duur van het afwijkende systeem afzonderlijk behandeld moeten worden. Met de extra uitvoeringskosten is geen rekening gehouden en voor de inzet van personeel voor deze handmatige verwerking is geen capaciteit gereserveerd in de formatie.

Geconcludeerd kan worden dat in het wetgevingstraject helder is gesteld dat er geen sprake zou zijn van overgangsrecht, dat betrokkenen hierover door de uitvoerders zijn geïnformeerd en dat het meenemen van de auto van de zaak in het uniform loonbegrip slechts in een beperkt aantal gevallen tot effecten heeft geleid.

Bijlage 2 Tabellen spreiding loonkosten

Tabel 1a Aantallen bedrijven naar effect in % van de loonkosten, marktsector, laag gemiddeld loon								
effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25-0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	1.793	1	2	0	1	2	0	1.799
-5% - -2%	7.501	17	8	3	4	0	0	7.533
-2% - -1%	12.548	62	18	7	2	3	0	12.640
-1% - -0,5%	13.529	165	72	23	15	3	4	13.811
-0,5% - 0%	21.571	833	425	211	143	29	29	23.241
0% - 0,5%	26.409	1.718	805	402	253	81	73	29.741
0,5% - 1%	14.414	1.143	531	262	168	60	69	16.647
1% - 2%	9.686	676	626	131	22	5	12	11.158
2% - 5%	6.389	81	56	16	9	3	0	6.554
> 5%	1.354	6	3	1	0	0	0	1.364
Totaal	115.194	4.702	2.546	1.056	617	186	187	124.488

Tabel 1b Percentage bedrijven naar effect in % van de loonkosten, marktsector, laag gemiddeld loon								
effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25-0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	1,6%	0,0%	0,1%	0,0%	0,2%	1,1%	0,0%	1.799
-5% - -2%	6,5%	0,4%	0,3%	0,3%	0,6%	0,0%	0,0%	7.533
-2% - -1%	10,9%	1,3%	0,7%	0,7%	0,3%	1,6%	0,0%	12.640
-1% - -0,5%	11,7%	3,5%	2,8%	2,2%	2,4%	1,6%	2,1%	13.811
-0,5% - 0%	18,7%	17,7%	16,7%	20,0%	23,2%	15,6%	15,5%	23.241
0% - 0,5%	22,9%	36,5%	31,6%	38,1%	41,0%	43,5%	39,0%	29.741
0,5% - 1%	12,5%	24,3%	20,9%	24,8%	27,2%	32,3%	36,9%	16.647
1% - 2%	8,4%	14,4%	24,6%	12,4%	3,6%	2,7%	6,4%	11.158
2% - 5%	5,5%	1,7%	2,2%	1,5%	1,5%	1,6%	0,0%	6.554
> 5%	1,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	1.364
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	124.488

Tabel 2a Aantallen bedrijven naar effect in % van de loonkosten, marktsector, gemiddeld loon

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25-0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	277	0	0	2	0	1	3	283
-5% - -2%	3.441	60	10	0	2	1	1	3.515
-2% - -1%	9.275	606	131	24	11	1	2	10.050
-1% - -0,5%	22.277	2.619	998	282	87	23	5	26.291
-0,5% - 0%	35.001	6.867	3.501	1.586	819	194	299	48.267
0% - 0,5%	22.560	3.004	1.674	748	563	202	304	29.055
0,5% - 1%	3.707	244	89	33	10	3	2	4.088
1% - 2%	302	38	14	9	1	1	1	366
2% - 5%	179	16	8	1	0	1	1	206
> 5%	139	4	2	5	2	0	0	152
Totaal	97.158	13.458	6.427	2.690	1.495	427	618	122.273

Tabel 2b Percentage bedrijven naar effect in % van de loonkosten, marktsector, gemiddeld loon

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25-0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	0,3%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,2%	0,5%	283
-5% - -2%	3,5%	0,4%	0,2%	0,0%	0,1%	0,2%	0,2%	3.515
-2% - -1%	9,5%	4,5%	2,0%	0,9%	0,7%	0,2%	0,3%	10.050
-1% - -0,5%	22,9%	19,5%	15,5%	10,5%	5,8%	5,4%	0,8%	26.291
-0,5% - 0%	36,0%	51,0%	54,5%	59,0%	54,8%	45,4%	48,4%	48.267
0% - 0,5%	23,2%	22,3%	26,0%	27,8%	37,7%	47,3%	49,2%	29.055
0,5% - 1%	3,8%	1,8%	1,4%	1,2%	0,7%	0,7%	0,3%	4.088
1% - 2%	0,3%	0,3%	0,2%	0,3%	0,1%	0,2%	0,2%	366
2% - 5%	0,2%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	206
> 5%	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%	152
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	122.273

Tabel 3a Aantallen bedrijven naar effect in % van de loonkosten, marktsector, hoog gemiddeld loon

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25- 0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	48	1	2	0	1	0	0	52
-5% - -2%	3.215	109	6	5	5	0	3	3.343
-2% - -1%	11.110	1.269	255	31	8	1	2	12.676
-1% - -0,5%	16.811	4.634	2.848	959	323	61	23	25.659
-0,5% - 0%	18.615	9.250	8.141	5.792	3.858	1.242	873	47.771
0% - 0,5%	14.906	5.466	4.161	3.077	2.175	836	865	31.486
0,5% - 1%	192	89	84	41	12	4	6	428
1% - 2%	143	60	36	10	3	1	3	256
2% - 5%	118	26	11	4	4	2	4	169
> 5%	40	6	2	0	1	1	2	52
Totaal	65.198	20.910	15.546	9.919	6.390	2.148	1.781	121.892

Tabel 3b Percentage bedrijven naar effect in % van de loonkosten, marktsector, hoog gemiddeld loon

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25- 0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	52
-5% - -2%	4,9%	0,5%	0,0%	0,1%	0,1%	0,0%	0,2%	3.343
-2% - -1%	17,0%	6,1%	1,6%	0,3%	0,1%	0,0%	0,1%	12.676
-1% - -0,5%	25,8%	22,2%	18,3%	9,7%	5,1%	2,8%	1,3%	25.659
-0,5% - 0%	28,6%	44,2%	52,4%	58,4%	60,4%	57,8%	49,0%	47.771
0% - 0,5%	22,9%	26,1%	26,8%	31,0%	34,0%	38,9%	48,6%	31.486
0,5% - 1%	0,3%	0,4%	0,5%	0,4%	0,2%	0,2%	0,3%	428
1% - 2%	0,2%	0,3%	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%	256
2% - 5%	0,2%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,2%	169
> 5%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	52
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	121.892

Tabel 4a Aantallen bedrijven naar effect in % van de loonkosten, marktsector

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25- 0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	2.118	2	4	2	2	3	3	2.134
-5% - -2%	14.157	186	24	8	11	1	4	14.391
-2% - -1%	32.933	1.937	404	62	21	5	4	35.366
-1% - -0,5%	52.617	7.418	3.918	1.264	425	87	32	65.761
-0,5% - 0%	75.187	16.950	12.067	7.589	4.820	1.465	1.201	119.279
0% - 0,5%	63.875	10.188	6.640	4.227	2.991	1.119	1.242	90.282
0,5% - 1%	18.313	1.476	704	336	190	67	77	21.163
1% - 2%	10.131	774	676	150	26	7	16	11.780
2% - 5%	6.686	123	75	21	13	6	5	6.929
> 5%	1.533	16	7	6	3	1	2	1.568
Totaal	277.550	39.070	24.519	13.665	8.502	2.761	2.586	368.653
Gemiddeld effect	-0,26%	-0,20%	-0,13%	-0,10%	-0,08%	-0,05%	0,03%	-0,05%

Tabel 4b Percentage bedrijven naar effect in % van de loonkosten, marktsector

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25- 0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	2.134
-5% - -2%	5,1%	0,5%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,2%	14.391
-2% - -1%	11,9%	5,0%	1,6%	0,5%	0,2%	0,2%	0,2%	35.366
-1% - -0,5%	19,0%	19,0%	16,0%	9,2%	5,0%	3,2%	1,2%	65.761
-0,5% - 0%	27,1%	43,4%	49,2%	55,5%	56,7%	53,1%	46,4%	119.279
0% - 0,5%	23,0%	26,1%	27,1%	30,9%	35,2%	40,5%	48,0%	90.282
0,5% - 1%	6,6%	3,8%	2,9%	2,5%	2,2%	2,4%	3,0%	21.163
1% - 2%	3,7%	2,0%	2,8%	1,1%	0,3%	0,3%	0,6%	11.780
2% - 5%	2,4%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	6.929
> 5%	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	1.568
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	368.653

Tabel 5a Aantallen overheidsbedrijven naar effect in % van de loonkosten, overheidssector, laag gemiddeld loon

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25-0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	1	0	0	0	0	0	0	1
-5% - -2%	8	0	2	0	0	0	0	10
-2% - -1%	6	0	1	0	0	0	0	7
-1% - -0,5%	4	4	1	1	0	0	0	10
-0,5% - 0%	3	3	4	0	2	0	1	13
0% - 0,5%	2	0	0	0	1	0	3	6
0,5% - 1%	1	0	0	0	0	0	0	1
1% - 2%	1	0	0	0	0	0	0	1
2% - 5%	0	1	0	0	0	0	0	1
> 5%	1	0	0	0	0	0	0	1
Totaal	27	8	8	1	3	0	4	51

Tabel 5b Percentage overheidsbedrijven naar effect in % van de loonkosten, overheidssector, laag gemiddeld loon

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25-0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		0,0%	1
-5% - -2%	29,6%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%		0,0%	10
-2% - -1%	22,2%	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%		0,0%	7
-1% - -0,5%	14,8%	50,0%	12,5%	100,0%	0,0%		0,0%	10
-0,5% - 0%	11,1%	37,5%	50,0%	0,0%	66,7%		25,0%	13
0% - 0,5%	7,4%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%		75,0%	6
0,5% - 1%	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		0,0%	1
1% - 2%	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		0,0%	1
2% - 5%	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%	0,0%		0,0%	1
> 5%	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		0,0%	1
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		100,0%	51

Tabel 6a Aantallen overheidsbedrijven naar effect in % van de loonkosten, overheidssector, gemiddeld loon

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25-0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	0	0	0	0	0	0	0	0
-5% - -2%	3	3	0	0	0	0	1	7
-2% - -1%	13	3	1	2	1	1	1	22
-1% - -0,5%	19	29	42	19	7	2	5	123
-0,5% - 0%	27	93	145	96	157	91	37	646
0% - 0,5%	6	5	7	5	13	5	1	42
0,5% - 1%	2	0	0	1	1	0	1	5
1% - 2%	0	0	0	0	0	0	0	0
2% - 5%	0	0	0	0	0	0	0	0
> 5%	0	0	0	0	0	0	1	1
Totaal	70	133	195	123	179	99	47	846

Tabel 6b Percentage overheidsbedrijven naar effect in % van de loonkosten, overheidssector, gemiddeld loon

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25-0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0
-5% - -2%	4,3%	2,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,1%	7
-2% - -1%	18,6%	2,3%	0,5%	1,6%	0,6%	1,0%	2,1%	22
-1% - -0,5%	27,1%	21,8%	21,5%	15,4%	3,9%	2,0%	10,6%	123
-0,5% - 0%	38,6%	69,9%	74,4%	78,0%	87,7%	91,9%	78,7%	646
0% - 0,5%	8,6%	3,8%	3,6%	4,1%	7,3%	5,1%	2,1%	42
0,5% - 1%	2,9%	0,0%	0,0%	0,8%	0,6%	0,0%	2,1%	5
1% - 2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0
2% - 5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0
> 5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,1%	1
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	846

Tabel 7a Aantallen overheidsbedrijven naar effect in % van de loonkosten, overheidssector, hoog gemiddeld loon

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25	0,25-0,5	0,5 - 1	1 - 2	2 - 5	5 - 10	> 10	
	mln	mln	mln	mln	mln	mln	mln	
< -5%	1	0	0	0	0	0	0	1
-5% - -2%	0	1	0	0	0	0	1	2
-2% - -1%	8	1	1	1	0	1	0	12
-1% - -0,5%	12	4	12	4	3	0	1	36
-0,5% - 0%	17	20	67	82	147	201	215	749
0% - 0,5%	28	31	46	69	154	196	436	960
0,5% - 1%	24	15	24	31	67	46	120	327
1% - 2%	4	0	2	0	3	4	3	16
2% - 5%	2	0	0	0	1	0	1	4
> 5%	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	96	72	152	187	375	448	777	2.107

Tabel 7b Percentage overheidsbedrijven naar effect in % van de loonkosten, overheidssector, hoog gemiddeld loon

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25	0,25-0,5	0,5 - 1	1 - 2	2 - 5	5 - 10	> 10	
	mln	mln	mln	mln	mln	mln	mln	
< -5%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1
-5% - -2%	0,0%	1,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	2
-2% - -1%	8,3%	1,4%	0,7%	0,5%	0,0%	0,2%	0,0%	12
-1% - -0,5%	12,5%	5,6%	7,9%	2,1%	0,8%	0,0%	0,1%	36
-0,5% - 0%	17,7%	27,8%	44,1%	43,9%	39,2%	44,9%	27,7%	749
0% - 0,5%	29,2%	43,1%	30,3%	36,9%	41,1%	43,8%	56,1%	960
0,5% - 1%	25,0%	20,8%	15,8%	16,6%	17,9%	10,3%	15,4%	327
1% - 2%	4,2%	0,0%	1,3%	0,0%	0,8%	0,9%	0,4%	16
2% - 5%	2,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,1%	4
> 5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	2.107

Tabel 8a Aantallen overheidsbedrijven naar effect in % van de loonkosten, overheidssector

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25-0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	2	0	0	0	0	0	0	2
-5% - -2%	11	4	2	0	0	0	2	19
-2% - -1%	27	4	3	3	1	2	1	41
-1% - -0,5%	35	37	55	24	10	2	6	169
-0,5% - 0%	47	116	216	178	306	292	253	1.408
0% - 0,5%	36	36	53	74	168	201	440	1.008
0,5% - 1%	27	15	24	32	68	46	121	333
1% - 2%	5	0	2	0	3	4	3	17
2% - 5%	2	1	0	0	1	0	1	5
> 5%	1	0	0	0	0	0	1	2
Totaal	193	213	355	311	557	547	828	3.004
Gemiddeld effect	-0,14%	-0,24%	-0,22%	-0,08%	0,02%	0,03%	0,17%	0,16%

Tabel 8b Percentage overheidsbedrijven naar effect in % van de loonkosten, overheidssector

effect in % van loonkosten	loonkosten							Totaal
	< 0,25 mln	0,25-0,5 mln	0,5 - 1 mln	1 - 2 mln	2 - 5 mln	5 - 10 mln	> 10 mln	
< -5%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2
-5% - -2%	5,7%	1,9%	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	19
-2% - -1%	14,0%	1,9%	0,8%	1,0%	0,2%	0,4%	0,1%	41
-1% - -0,5%	18,1%	17,4%	15,5%	7,7%	1,8%	0,4%	0,7%	169
-0,5% - 0%	24,4%	54,5%	60,8%	57,2%	54,9%	53,4%	30,6%	1.408
0% - 0,5%	18,7%	16,9%	14,9%	23,8%	30,2%	36,7%	53,1%	1.008
0,5% - 1%	14,0%	7,0%	6,8%	10,3%	12,2%	8,4%	14,6%	333
1% - 2%	2,6%	0,0%	0,6%	0,0%	0,5%	0,7%	0,4%	17
2% - 5%	1,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%	0,1%	5
> 5%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	2
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	3.004